

HAGEGUIDEN

NORSK MAGASIN FOR NORSKE FORHOLD

Hagebladet for
alle klimasoner

GRATIS SMAKSPRØVE

H1 H2 H3 H4 H5 H6 H7 H8

FRA SAMME PLANTE!

Jordbær fra
april til oktober

Snekkerspalten:
Lag fin høste-kurv

BLI BEDRE
KJENT MED
NORGES
NYTTIGSTE
HAGEBLAD

SAMPLANTING DE 3 SØSTRE

LITEN HAGE? HER ER TRIKSENE

LÆR Å LAGE HUGELBED

BYGG ET DRIVHUS

PÅ 48 TIMER!

OG DET MÅ
IKKE KOSTE
SKJORTA HELLER...

HVA ER HEMMELIGHETEN?

ROSER I SONE H6

REISETIPS

JAPANSK HAGE I SETESDAL

Pelargonium 'Dronning Ingrid' blomstrer fint bak de rustikke, hvitmaltede vinduene.

HAGEGUIDEN
DEKKER
HELE
NORGE

NARVIK

Nordlands tredje største by og kommune har 22.000 innbyggere, hvorav 14.000 bor i selve byen. Narvik er blant annet kjent for sin viktige rolle under 2. verdenskrig, og for Ofotbanen og utskipingshavnen for jernmalm fra LKABs gruver i Kiruna. Klimasonen er H5-6.

LUNE SONER og **duse** fargetoner

«Vi har ikke
brunsnegler
eller villsvin»

I familien Lindbergs hage i Narvik møtes vi av bugnende roser og frodige stauder som breier seg ut over romantiske grusganger. Og et hjemmebygd drivhus som hjerte i hagen.

tekst BJØRNHILD FJELD foto TORE FJELD

– Det startet med en interesse for interiør, og det å skape fine miljøer. Og så utviklet hageinteressen seg etter hvert, sier Ingrid Lindberg.

Hun vokste opp i Ballangen, med en mamma som var en skikkelig hageentusiast, med massevis av stauder.

Ektemannen Daniel vokste opp i Alingsås i Sverige, og hans mamma har også «hagedilla».

I 2008 flyttet firebarnsfamilien inn i det koselige trehuset fra 1926, midt i Narvik sentrum.

De første årene var det diverse oppussingsprosjekter i huset som ble

prioritert, men etter hvert begynte paret å utvikle hagen.

– Den opprinnelige hagen var en gammel «bestemorhage» med martagonliljer og andre stauder, og en stor plen, forteller Ingrid.

Da hun begynte å jobbe med hagen, fant hun ut at det var potensial til å gjøre mye mer ut av den, selv om tomta ikke er så veldig stor.

– Jeg liker at huset og hagen henger sammen i det estetiske uttrykket. Det å drive med hage og interiør, er for meg et sted jeg kan skape og være kreativ, sier hun.

Til daglig jobber hun som prest og er tett på mennesker i mange ulike livssituasjoner.

Da kan det være deilig å komme ut i hagen, der det hersker ro og harmoni.

– Hagen er min terapi, forteller Ingrid.

Deler roseinteressens

Daniel er også hageinteressert, og har sine favoritter blant hageplantene.

INGRID LINDBERG

- INSTAGRAM

@pastorlindberg

Ingrid ønsket seg drivhus, Daniel bygde. Det har blitt en flott utestue som hele familien har glede av.

Roser, for eksempel, er noe de begge liker.

– Jeg tror det er 13-14 ulike roser i hagen her nå, sier Daniel.

Flere av dem blomstrer svært vakkert når Hageguiden besøker hagen i begynnelsen av august.

– Vi har prøvd oss litt frem, for å se hvilke roser som klarer seg. Vi startet med **Flammentanz** (H6), mange sier at den er den eneste som klarer seg i Nord-Norge, i tillegg til **Rosa Rugosa**.

Men det er mange andre som også blir fine her. For eksempel har vi **New Dawn** (H5), **Therese Bugnet** (H7-8), **Louise Odier** (H6), **Hurdalsrosen** (H7) og **Prairie Joy** (H6), forteller Ingrid.

Hun drømmer om **'Lykkefund'**, den vakre klatrerosen som kan bli helt enormt stor under gode forhold. Den er registrert som herdig til H5, men Hageguiden har sett og fotografert

Bourbon-rosen 'Louise Odier' (H5-6) er en buskrose med sterk duft, kalles også 'Sigrid Undsets rose'.

et flott eksemplar i en hage i Indre Troms, i klimasone H7.

Den burde derfor klare seg fint i Ingrid's hage i sone H5-6 og kystklima.

Drømmer om hylleblomster

Daniels hagedrøm er å få hylleblomster i hagen, helst svarthyll (H4-5). Han tror det skal gå fint, siden de har

laget flere lune soner i hagen der mikroklimaet blir bedre enn klimasonen tilsier.

– Mitt favoritt-tre er hegg. Jeg elsker når heggen blomstrer, sier Daniel og vender oppmerksomheten mot en flott hegg som ruver mellom ved siden av en av hagens sitte-soner.

Av andre trær har de både eple, kirsebær og plomme, som alle har gitt moden avling.

Daniel mener det er mye mer som går an å få til å vokse i Nord-Norge, enn det mange tror.

De siste 5 sidene av reportasjen fra denne herlige hagen finner du i Hageguiden 17 som kom ut i mars 2026.

HAGEGUIDEN
DEKKER
HELE
NORGE

FREDRIKSTAD

Byen ble grunnlagt i 1567 av kong Frederik II av Danmark og Norge, og i begynnelsen het byen «Fredriksstad» med to s-er. Lokalavisen Fredriksstad Blad holder på den gamle skrivemåten. Kommunen er Norges 10. største målt i antall innbyggere. Klimasonen er H2-3.

FAKTA OM
TULIPANER

- Tulipanene er i liljefamilien og kommer opprinnelig fra Tyrkia. De første tulipanene skal ha blitt tatt med til Europa i 1550-årene.
- Første gang det ble dyrket tulipaner i Norge skal ha vært i 1597.
- Fra 1590 og utover ble det satt i gang med krysninger og kultivering av tulipaner i Nederland. De mest attraktive sortene ble kjempedyre, og ledet til slutt til historiens første finansboble i 1636-1637. Før krakket kunne én enkelt tulipanløk selges for like mye som verdien av et hus.
- I dag er Nederland verdens største produsent av tulipanløker.
- Tulipaner er den snittblomsten det selges aller mest av i Norge, og de fleste produseres i veksthus av norske gartnere.

Fra kjedelig tuja til TUSENVIS AV TULIPANER

Anne Marie Berg ved Lunds Hagesenter har det for travelt om våren til å dra til Keukenhof, men kan dra på jobb og nyte synet av tulipanene i «Lille Keukenhof».

– Vi hadde et bed der vi hadde tuja. Men jeg var lei av å selge tuja, og ville heller ha noe morsommere. Så da ble det et stort bed med tulipaner, forteller Anne Marie Berg, som driver Lunds Hagesenter på Torsnes i Fredrikstad.

tekst BJØRNHILD FJELD foto TORE FJELD

Har du hørt om blomsterparken Keukenhof i Nederland, med sine millioner av blomstrende tulipaner hvert år? Hos Lunds Hagesenter i Fredrikstad har de laget det de kaller «Lille Keukenhof».

Inviterte til selvplukk

For en som driver hagesenter er det vanskelig å stikke til Nederland for å se på tulipaner midt på den travleste

våren. Og det gjelder nok for mange andre ivrige hageentusiaster.

Men hvis gartneren ikke kan komme til tulipanene – får tulipanene heller komme til gartneren.

– Vi satte flere tusen tulipanløker av ulike sorter, og så kan folk komme og kjøpe tulipaner til selvplukk, forteller Anne.

LUNDS HAGESENTER

- INSTAGRAM @lundshagesenter
- NETTSIDE lundshagesenter.no
- FACEBOOK @LundsHagesenter

De siste sidene av reportasjen om tulipanene finner du i Hageguiden 17 som kom ut i mars 2026.

14 GRUPPER HAGETULIPANER

Velger du tulipaner fra ulike grupper, kan du få en lang og fargerik tulipansesong i din egen hage. Men vær obs på at du bør sjekke herdigheten før du bestiller sorter du ikke har prøvd før. Mange sorter er herdige til sone H5-6, men det gjelder ikke alle tulipaner.

tekst BJØRNHILD FJELD
foto WIKIMEDIA COMMONS og TORE FJELD

ENKLE, TIDLIGE TULIPANER

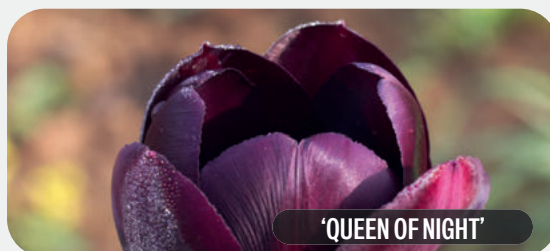
Ser du tulipaner som blomstrer allerede i april, er disse trolig i denne gruppen. De har de vanlige, koppformede blomstene, sterke stilker og er blant de enkleste å lykkes med.

DOBLE, TIDLIGE TULIPANER

Doble tulipaner ser nesten ut som små peoner, og har flere lag med kronblader. De doble, tidlige har sterke stilker og finnes i mange fargevarianter. Veldig elegante!

ENKLE, SENE TULIPANER

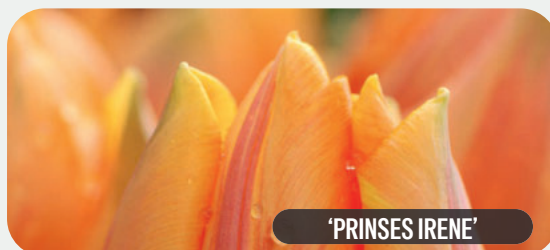
Vil du ha tulipaner med litt mer høyde, må du velge senere sorter, det tar jo litt tid å lage en lang blomsterstengel. Blomstene er koppformede med seks kronblader.

DOBLE, SENE TULIPANER

Disse store, fyldige blomstene er verdt å vente på, de kan bli hele 25 cm brede. Men kan være sårbare for vær og vind, så dette er ikke tulipanene for en forblåst øy.

TRIUMFTULIPANER

Dette er den største gruppen av tulipaner, og hvis du som meg kjøper en mix-pakke eller XXL-pakke er det sannsynligvis triumftulipaner. Enkle å lykkes med og tåler et regnskyll.

DARWIN HYBRIDER

'APELDOORNS ELITE'

Tulipangruppen ble dyrket frem av den hollandske gartneren D.W. Lefeber som krysset den velkjente Tulipa Fosteriana 'Red Emperor' med ulike kultivarer.

FRYNSETULIPANER

'FLAMES OF PASSION'

Er egentlig ikke en egen gruppe, men har til felles at de har frynsete kronblader. Alle frynse-sortene er krysninger fra andre grupper, og størrelse, farge og blomstringstid varierer.

VIRIDIFLORA-TULIPANER

'ORANGE MARMELADE'

Liten, men veldig spesiell tulipangruppen. Blomstene er en blanding av grønn og en annen farge. Blomstringstiden er sent på våren, og stilkene er 40-50 cm høye.

PAPEGØYETULIPANER

'PARROT KING'

Tulipaner med fargerike og fjæraktige kronblader, som er krysninger av forskjellige sentblomstrende triumftulipaner. Blomstene ser grønne ut helt til de åpner seg.

KAUFMANNIANA-TULIPANER

'JOHANN STRAUSS'

Svært spesielle, stjerneformede blomster som åpner seg når solen skinner og ellers er lukket. Blomstrer tidlig på våren, og blir kun 15-30 cm høye. Har tofargede blomster.

Resten av oversikten over de ulike tulipantypene finner du i Hageguiden 17 som kom ut i mars 2026.

HAGEGUIDEN
DEKKER
HELE
NORGE

STADSBYGD INDRE FOSEN

Navnet på bygda nord for Trondheimsfjorden kommer av det norrøne Staðr, som betyr halvøy som stikker ut i fjorden. Stadsbygd er blant annet kjent for Museet Kystens Arv, som viser historien til fiskerbøndene som reiste på lofotfiske på 1800-tallet. Klimasonen er H4.

VINDSKADER DEKKES AV FORSIKRING

Naturskadeforsikring er en obligatorisk del av brannforsikringen i Norge. Skader på bygninger, som følge av storm, flom, ras eller lignende, vil derfor bli dekket gjennom din vanlige husforsikring.

Hvis det har vært en vindstyrke på over 17,5 m/s, vil skader regnes som naturskade.

Men, som regel vil det være en egenandel på 8000 kroner, som du selv må dekke. Er drivhuset av eldre dato, vil forsikringsselskapet trekke fra et aldersfradrag, og beregne en nå-verdi, ikke ny-verdi.

Hvis drivhuset kollapser eller får skader på grunn av snø, vil du som hovedregel ikke få erstatning fra forsikringsselskapet. Dette fordi snømåking på drivhustak regnes som nødvendig vedlikehold.

Det samme gjelder hvis drivhuset er råttent eller ustabilt – da vil kravet som regel bli avvist.

BYGG drivhuset SELV på en helg

Hva gjør du når det nyinnkjøpte drivhuset ditt blir smadret av orkan? Svar: Ringer til sønnen din, som bygger et nytt drivhus på en helg.

tekst BJØRNHILD FJELD foto TORE FJELD

Min mor Dagfrid Enga Fenstad er pensjonert gartner, og har lenge ønsket seg drivhus til å dyrke i. I 2024 gikk hun derfor til innkjøp av et flott «ferdigdrivhus» som ble satt opp i hagen.

Den første sesongen med eget drivhus gikk veldig bra, og mor kunne høste fine agurker, tomater og paprika hele sommeren.

Ble knust av orkan

Men, den virkelige testen på om et drivhus fungerer, er om det klarer seg gjennom den første vinteren. Store snømengder er sjelden et problem i Stadsbygd i Trøndelag, der Dagfrid bor. Men det kan være vind. Ville det nye drivhuset tåle dette?

Svaret ble dessverre nei. Allerede i januar, året etter at drivhuset ble satt opp, kom en orkan på besøk til bygda.

Dagen etter var det bare å konstatere at drivhuset var fullstendig ødelagt. Alle glassrutene ble knust, og det lå glasskår i hele hagen. Og aluminiumskonstruksjonen ble bøyd og vridd til det ugjenkjennelige.

Det kunne nesten se ut som om drivhuset hadde blitt påkjørt av en bil, men det var bare naturkreftenes herjinger.

– Det er svært sjelden det er så sterk vind her. Flere andre drivhus i bygda ble også ødelagt i den samme stormen, forteller Dagfrid.

Dagfrid var fornøyd med å kunne ta i bruk det nye drivhuset til dyrking av blant annet tomat og agurk. I trøndersk klima er det vanskelig å lykkes med dyrking av varmekjære vekster uten å ha drivhus.

Mor hadde likevel ikke lyst til å gi opp drømmen om eget drivhus. Men ved neste forsøk måtte det bli en annen løsning enn et nokså spinkelt, ferdig-drivhus i glass.

Eldstesønn Torger Fenstad, som er en ivrig hobbysnekker, foreslo at han heller skulle hjelpe til med å bygge et nytt drivhus med reisverk i tre.

**De siste sidene med
materilliste og tegning
finner du i Hageguiden 18
som kom ut i april 2026.**

Aluminiumsdrivhuset ble fullstendig smadret av orkanen. Foto: Privat

Med 5.000 georginer må han finne en ny måte

Tenker nytt om OVERVINTRING av georginer

Svein Olaf Olsbu, bedre kjent som georgine-entusiasten @arendahlia, har som mål å lage en Dahlia-hage med 5000 georginer. Da kan han ikke ta opp og vaske alle knollene hver høst.

tekst BJØRNHILD FJELD foto TORE FJELD

- Målet er å ha en knoll-fri hage, og at alle plantene kommer fra stiklinger, sier Svein Olaf Olsbu, som i løpet de siste 4 årene har bygget opp Norges største blomsterhage med georginer.

Fra 0 til 5000 planter

Siden hagen ligger i Arendal, er navnet naturligvis Arendahlia, og Svein Olaf er veldig aktiv på Instagram med kontoen @arendahlia. For 4 år siden visste Svein Olaf knapt hva en georgine var. Men da samboeren Benedicte Terjesen kom hjem med en Dahlia, syntes han det var de vakreste blomstene han noen gang hadde sett.

Dermed satte han i gang med å kjøpe knoller som han drev frem til vakre blomster. Og ikke minst satte han i gang med å se på Youtube-filmer og lese alt han kom over om Dahlia. En av de største inspirasjons- og kunnskapskildene har vært den britiske Youtube-kanalen @Dahliaholic.

Resten av artikkelen fra Arendahlia finner du i Hageguiden DIGITAL 5, som alle abonnenter har fri tilgang til på medlems-sidene [hageguidenpluss.no](https://www.hageguidenpluss.no)

Vi antyder at han kunne ha valgt noen enklere planter å ha dilla på...

- Hvis det hadde vært enkelt, ville det ikke vært gøy, mener Svein Olaf, som anslår at han bruker et par tusen timer i året på blomster-hobbyen.

Hagen er pr nå cirka 7 mål stor, og eieren har regnet ut at han der skal ha plass til cirka 5000 georgine-planter.

Nå er det kanskje 3000. For ordens skyld, det er ikke snakk om 3000 forskjellige georginer.

- Vi gjør jo dette først og fremst for oss selv, for at Benedicte og jeg skal kunne gå ut i en eventyrhage når vi kommer hjem fra jobb. Men så er det også kjekt å vise frem til andre, derfor har vi begynt med besøks-hage, sier han.

Samboer Benedicte er også veldig glad i hagen og blomstene, selv om hun ikke bruker like mye tid som Svein Olaf på selve blomsterstellet.

HAGEGUIDEN
DEKKER
HELE
NORGE

ARENDALE

Byen i gamle Aust-Agder huser over 46.000 arendalitter, og er de siste årene blitt kjent for den politiske festivalen Arendalsuka som arrangeres hvert år i august. Ellers er byen kjent for båtliv, skjærgård og hvite trehus. Klimasonen er H2 på fastlandet og behagelige H1 på øyene.

Den «jule-fargede» Noël er en av favorittene i Dahlia-hagen.

LAG EN KJEMPEFIN KURV TIL HAGENS GODSAKER

Liker du å dyrke? Klart du må ha din egen innhøstningskurv! Dette er en enkel og rask oppskrift på en praktisk og romslig kurv med bevegelig håndtak.

tekst og foto ANNE-JOHANNE SKAAR OLSEN

ANNE-JOHANNE

- INSTAGRAM

Gå inn på @snekkerannesen for flere kreative gjør-det-selv-tips.

Vi blir også kjempeglad hvis du deler bilder hvis du har brukt oppskriftene i Hageguiden. Tagg gjerne @snekkerannesen og @hageguiden

Materialliste

• 1,7 meter med 22x198mm **ubehandlet kledningsfjøl av gran**. Gran er en rimelig tresort som fungerer godt i kontakt med mat og har blitt brukt til kjøkkenredskaper i hundrevis av år i Norge.

• **13 mm galvanisert netting** (f eks fra Coop OBS) Tips: Om du syns en hel rull er mye så avtal med venner om å bygge sammen så dere kan dele. Eller spar den til senere prosjekter. Det kommer flere DIY-

oppskrifter med slik netting i senere utgaver av Hageguiden.

• **Skruer:**

8-10 stk 4,5x50 mm treskruer for utendørs bruk (f eks Essve art. nr.137108)

2 stk M6x50 mm maskinskruer

2 stk M6 stoppskiver

2 stk M6 muttere (evt hettemuttere)

• **Stifter til stiftemaskin** helst 10mm lange for godt feste

Verktøy

- Vernebriller
- Hørselvern
- Blyant
- Saks du ikke er redd for å ødelegge, eller avbitertang
- Tommestokk

- Hammer
- Vinkel
- Vater
- Stikksag og sagblad
- Drill
- Trebor str. 3mm, 6,5mm og 10mm
- Bits: TX20

- Stiftemaskin
- Klemmer for å holde håndtaket når man skal skru det fast
- Pussepapir, evt pussemaskin og fil.
- Trelim om ønskelig

De siste 4 sidene med detaljerte steg-for-steg beskrivelser, bilder og nøyaktige mål for de ulike delene finner du i Hageguiden 17 som kom ut i mars 2026.

Gode tips for små hager

- **Sjekk ut solforholdene** godt før du begynner å anlegge hagen, helst gjennom en hel sesong. Unngå for eksempel å plassere høye trær slik at de skygger for solen til kjøkkenhagen eller rosebedet. Og hvor blir det først sol om våren? Der bør du plassere tidlige blomstrende planter som juleroser, løkblomster og Primula.

- **Skjerming mot innsyn** er ofte ekstra viktig i en liten hage. En hekk eller gjerde med klatreplanter hindrer at du «sitter på utstilling», og gjør at det blir et lunere og bedre mikroklima. Men, pass på at hekken ikke er så høy at det bare blir skygge i hagen.

- **Trenger du plen?** En bitteliten plen er ofte utfordrende å klippe, og gress fungerer dårlig som gangareal der det blir mye tråkk. Steinheller, grus eller treplating kan fungere bedre som underlag i en liten hage.

- **Tenk tredimensjonalt:** Bruk klatreplanter, busker og trær for å gi hagen et «tak». Frukttrær kan formes til å bli tak over sitteplassen, med sval, vandrende skygge. Lag klatrestativer i bedene til å plante for eksempel ertebloomster eller sukkererter.

- **Del uterommet inn i soner:** Lag flere sitteplasser som følger solen, og dedikerte soner for ulike funksjoner. Sosial spiseplass, avslapning/trekke seg tilbake, arbeidsplass, blomsterbed, kjøkkenhage etc.

- Har du ikke nok plass i jorda til plantene du ønsker deg, **plant i krukker eller kasser.** Sett krukkene i grupper, da blir det ryddig og samtidig frodig. Skal du ha flerårige planter i krukker, bør de tåle minst én klimasone høyere enn det står på klimasonekartet.

I en liten hage, sats på å lage en hyggelig velkomst. Her er det laget et fint miljø med blant annet en oppstammet hengelerk, klematis, begonia og sommerblomster i krukker.

For eksempel hvis du bor i klimasone H3 bør planter i krukker være herdige minst til H4. Sett gjerne krukkene under tak eller i drivhuset for bedre overvintring, da unngår du at de fylles med vann og sprekker på grunn av is.

- **Mange planter på liten plass krever også mye vann.** Selv om det regner innimellom, er det ikke sikkert vannet kommer ned til plantene. Et vanningsanlegg er en

smart investering, da kan du heller bruke tid på morsommere ting enn å gå rundt med vannkanne.

- **Selv om du har liten plass, kan du dyrke spiselige vekster.** Plasser for eksempel grønnskålplanter i et blomsterbed, rabarbra sammen med hosta i skyggen eller bærbusker ved siden av uteplassen. Urter kan du plante i en kasse eller krukke, lett tilgjengelig fra grillen.

Disse sidene er del av en større reportasje fra en liten og søt hage i Stavanger. Du finner alt sammen i Hageguiden 17 som kom i ut mars 2026.

En nordvendt hage kan ofte bli mørk og stusslig. Her er det laget et trivelig miljø med drivhus, sitteplass, bålpanne og ulike planter som har pryddverdi i bladverket. Dekket er grus, som fungerer mye bedre enn plen i skyggen.

• **Velg små trær som vokser sakte:**

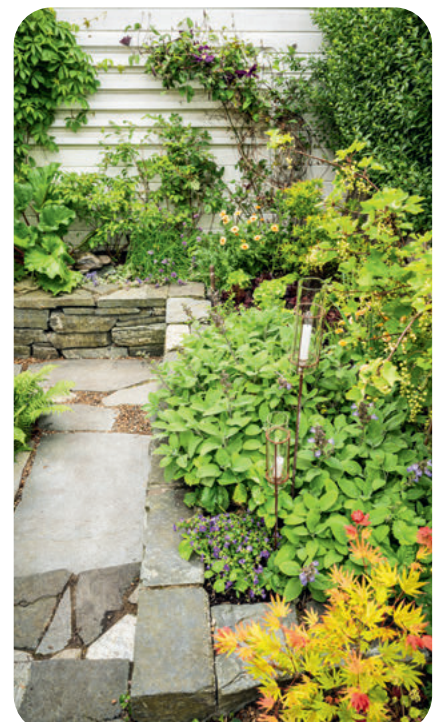
Japanske lønnetrær, vrihassel, hengealm, hengelerk, sveitservier, søylepletrær, dvergsyrin etc. Et annet tips er å plante trær i krukker, da vil de holde seg små fordi de har mindre plass til røttene.

• **Bruk busker og stauder med særpreg,** som har spennende bladverk og gir pryddverdi også utenom blomstringstiden. De bør også tåle beskjæring slik at du kan redusere størrelsen ved behov.

• **Er det mulig å utvide hagen uten å flytte?** Kanskje du har fellesarealer i sameiet du kan få lov til å bruke, eller en nabo som ikke bruker hagen selv? Kolonihager og parselhager finnes også i mange byer, men har ofte lang venteliste.

Hosta og bregner er dekorative skyggeplanter.

I dette opphøyde bedet er det et fint og fargerikt fellesskap med blant annet rips, rabarbra og ringblomst.

Bruk trestokker eller annet tre du har tilgjengelig til å lage et vannmagasin i bunnen av bedet.

Dekk gjerne med papp, og deretter gressklipp, før du planter i bedet.

Slik bygger du et HUGELBED

Ikke kjør vekk hageavfallet, bruk det til å bygge et hugelbed du kan dyrke i neste vår.

tekst BJØRNHILD FJELD foto TORE FJELD

Hugelbed, eller hugelkultur, er rett og slett et "haug-bed". Du bruker råtne trestokker, kvist og kvast, løv, gressklipp og annet hageavfall for å bygge opp et bed som i teorien ikke skal behøve verken vanning eller gjødsling.

Hugelkultur, eller hügelkultur, er en dyrkingsteknikk som er veldig vanlig å bruke i permakultur. Du kan bruke hugelbedet til mange slags planter, både ettårige og flerårige, unntatt rotgrønnsaker som trenger dypere jord.

Du kan gjerne samplante ulike vekster.

Løser mange problemer

Veldig mange vanlige utfordringer i en kjøkkenhage kan løses ved å lage et hugelbed:

- Du kan utnytte flere områder til dyrking, også der det er lite jord, eller for vått til å dyrke

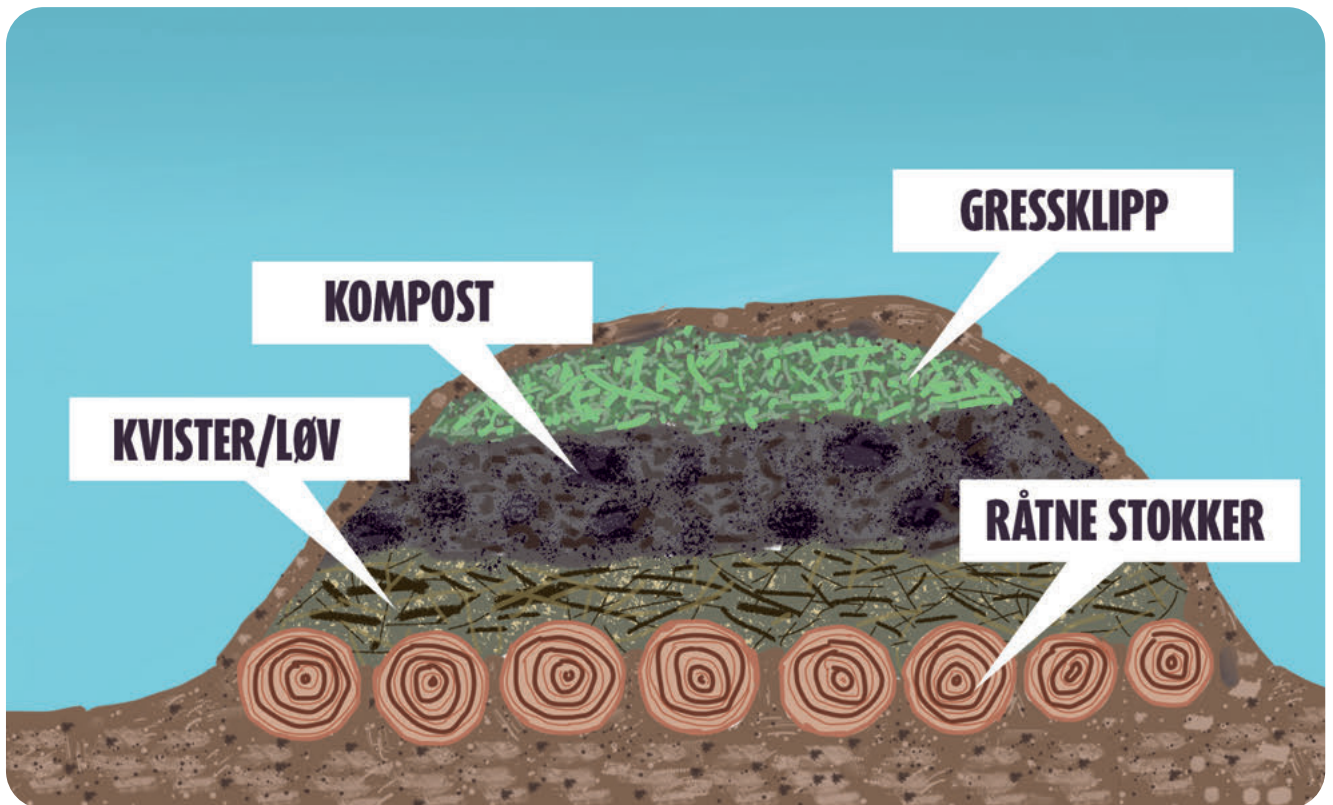
Hugelbed passer best til å plante forkultiverte planter, ikke like godt til direkte såing.

- Du blir kvitt hageavfall
- Du får en kjøkkenhage som klarer seg mer på egenhånd enn vanlige bed
- Du utvider vekstsesongen, uten drivhus
- Du trenger ikke å kjøpe så mye jord og gjødsel

Slik lager du et hugelbed/hügelbed

Det er flere måter – slik starter du et hugelbed på høsten:

1. Start med å grave vekk gresstorv og eventuelt noe av jorda under dersom det er god jord du ønsker å ta vare på.

Et hugelbed passer veldig bra til å dyrke næringskrevende grønnsaker.

2. Finn noen trestokker, helst noen som har begynt å råtne. Har du ikke store stokker kan du bruke kvist etter beskjæring. Vedkubber og treverk som ikke er impregnert kan også brukes.

3. Fyll jord mellom stakkene. Har du ikke jord kan annet mykt hageavfall som gressklipp fungere like bra. Poenget er at det ikke skal være hulrom, siden stakkene skal fungere som vannmagasiner, og du dessuten vil få i gang forråtnelsesprosessen.

4. Fyll på mindre kvister, og annet hageavfall. Har du kompost, hestemøkk, halm, silo, tang etc, kan dette også brukes. Har du ugress du har luket, kan du legge dette til tørk før du legger det på hugelbedet. Ugress med frø bør varmkomposteres først. Bruk evt papp for å hindre at det spirer fra undersiden.

5. Dekk med gressklipp, løv eller oppmalte planterester som «vinterdyne».

Dette gjør du til våren:

6. Etterfyll organisk materiale hvis hugelbedet har sunket mye samme.

7. Dekk med gressklipp. Dette hindrer fordamping, ugressvekst og gir næring i form av nitrogen til jorda.

8. Lag hull til hver plante, og fyll litt plantejord i hvert hull før du planter.

Hvorfor hugelbed?

Hvis du har en litt "rufsete" hage som meg, er hugelbed er perfekt dyrkingsteknikk. For eksempel så har jeg alltid diverse hageavfall som jeg gjerne vil bruke til noe fornuftig - men ikke alltid tålmodighet til å vente et par år på at det er ferdig kompostert til næringsrik jord.

Et hugelbed fungerer på sett og vis som en hagekompost som du kan dyrke i. Litt avhengig av hva du bruker for å bygge opp bedet, kan du få varmgang, som gjør at hugelbed er spesielt godt egnet til varmekjære vekster som for eksempel gresskar og squash.

Når materialet komposteres, vil det også avgi næringsstoffer som plantene trenger.

Hugelbed er også veldig godt egnet på områder der det enten er for tørt eller vått til å dyrke. Siden bedet er opphøyd, vil det være god drenering, og plantene vil ikke "drukne" selv om det skulle slå til og bli en regnfull sommer. Trestokkene vil suge til seg vann, som de igjen kan gi fra seg i tørre perioder.

Hva med sneglene?

I likhet med en vanlig hagekompost, kan et hugelbed brukes som gjemmede for snegler. Min og andres

erfaring er likevel at det ikke blir flere snegler i et hugelbed enn i andre bed. Det kan være lurt å holde det ryddig rundt hugelbedet, slik at eventuelle snegler på vei inn er lettere å oppdage.

Det er også smart å strø sneglemiddel (Ferramol) på og rundt hugelbedet før planting. Dette er helt trygt å bruke, og er ikke farlig for andre enn sneglene. Ferramol er godkjent i økologisk dyrking.

Hugelbed i pallekarm?

Du har kanskje hørt om "lasagnebed" eller at du kan fylle pallekarmer med rusk og rask i stedet for bare jord? Dette er egentlig også en type hugelbed.

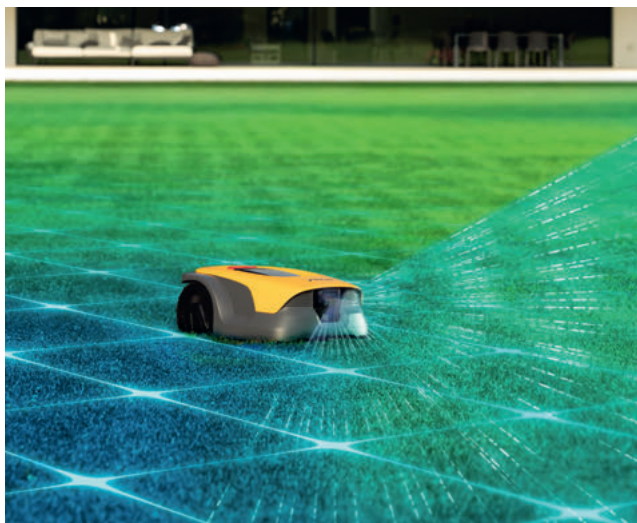
Fordelen med å lage hugelbed på den tradisjonelle måten som en haug, er at du får en større flate å dyrke på. Men de andre fordelene får du også i et "pallekarm-hugelbed".

Hvis du lager hugelbed på plen, kan du legge tilbake gressstov opp-ned på toppen av bedet, som du kan plante i direkte. Hvis du vil unngå å grave, kan du starte med å legge ut papp eller aviser på plenen, og bygge opp bedet på samme måte som beskrevet over.

Robotklipper med kunstig intelligens

Kunstig intelligens er på full fart inn i hagebransjen, og produsenten Stiga har lansert en helt ny serie med robotklippere. Her trenger du ikke lenger å legge ned grensekabel, og KI-kameraet skal se om det er hindringer i veien som helst ikke bør bli overkjørt av gressklipperen.

Den nye serien har 8 modeller som dekker gressplener fra 600 til 14.000 m².

GODT SAGT!

«En mann kan være brødløs, har han potet så er han ikke matløs»

KNUT HAMSUN,
norsk forfatter (1859-1952)

Trenger du ny dør?

Function Saimaa fra Swedoor er en dørmodell med inspirasjon fra 1930-tallets funksjonalisme.

Den er trehvit, men med et stort vindu, som slipper lys inn i gangen uten at det går på bekostning av sikkerheten.

Potter i resirkulert plast

Cultivate-pottene fra Orthex er laget av 100 prosent resirkulert plast og er tilgjengelig i så mye som åtte størrelser.

De har en matt overflate, kan stå ute hele året og er enkle å holde pene. De finnes både som svarte og grå.

Bærbar slangeboks

Har du en terrasse eller balkong med krukker, er det praktisk å kunne vanne med hageslangen.

Men den slangen er jo ikke så pen... En av Gardenas nyheter til 2026-sesongen er den bærbare slangeboksen Move, som er spesielt beregnet til balkonger og små hager. Du kan velge mellom 10 og 12,5 meter tilkoblingslange, og så er det en 1,5 meter lang hageslange. Du trekker ut slangen, bærer boksen med deg, vanner, og så er det bare å trekke slangen inn i boksen igjen etterpå.

Høst jordbær hele sesongen - fra samme plante!

Er du vant at jordbærene blir modne akkurat når du er på ferie i juli, bør du prøve remonterende jordbær i stedet. De kan gi bær fra april til oktober.

Du har sikkert hørt om de kjente og kjære jordbærplantene 'Senga sengana', 'Korona' og 'Zephyr'. De gir søte og gode bær om sommeren, noen ganger i juni, men som regel i juli, eller i august hvis du bor i Nord-Norge.

De siste årene har det kommet flere nye sorter jordbær, som er det som kalles remonterende. Det kan sammenlignes med remonterende roser: De bare fortsetter å komme med nye blomster og bær helt til frosten tar dem.

Da vi besøkte Rosnes gartneri i Rygge tidlig i april, fikk vi helt hakeslepp: Jordbærkart, nå? Og til og med noen røde bær!

I gartneriet dyrker de ampler med den remonterende jordbærsorten 'Beltran'. Det finnes flere andre, blant annet 'Murano', 'Favori', 'Estavana', 'Ostara', 'Delizz' og 'Delizzimo'.

Skal du ha jordbær til dessert på 17. mai, må du som regel ty til import-bær. Vi kunne høste våre egne, fra ampeljordbærplanten 'Beltran'.

Vi har testet to ampler med Beltran, og synes både smaken og avlingen var meget bra. Plantene hadde fått en liten «kickstart» i drivhuset på Rosnes, og til 17. mai-desserten kunne vi høste mange flotte jordbær.

Og etter det bare fortsatte de å gi, til frosten kom i oktober.

Har du drivhus, kan du gjerne flytte plantene dit når nattetemperaturen blir lavere.

Det som er viktig å huske med remonterende jordbær, særlig hvis de står i ampel, er at de må gjødsles mye. De trenger gjødsel hver 14. dag gjennom hele vekstsesongen. Dette kommer av at de bruker mye næring på å gi nye blomster og bær.

Vi oppdaget også en annen ting som skiller 'Beltran'-jordbærene fra andre jordbærsorter vi har prøvd: De lager ikke utløpere. Skal du lage nye planter, må du derfor enten så frø, eller dele plantene, som du gjør med stauder.

Har du brunsnegler i hagen er det veldig smart med ampeljordbær!

Denne siden er del av en større reportasje fra Rosnes gartneri i Rygge. Se resten i Hageguiden 18, som kom ut i april 2026.

Dyrkemethoden «Tre søstre» er både et vakkert blikkfang i hagen og noe som gir veldig god avling på liten plass.

3 SØSTRE

mais, bønner og gresskar

Har du hørt om samplantingen «Tre søstre»? De tre søstrene er mais, bønner og gresskar, og er en tradisjonell dyrke-teknikk brukt av urbefolkningen i Amerika.

tekst BJØRNHILD FJELD foto TORE FJELD

Både mais, bønner og gresskar er relativt varmekjære vekster som er blitt dyrket i mange hundre år i Mellom- og Nord-Amerika. Samtidig er dette vekster som vokser ganske fort, slik at det er mulig å lykkes med dem også i norsk klima.

I vår hage i Oslo, som ligger i klimasone H3-4, har jeg klart å dyrke både

moden mais, gresskar og bønner flere år tidligere, men da har jeg dyrket dem hver for seg. Jeg bestemte meg derfor for å prøve den kjente samplantingen «Tre søstre».

Maks utnyttelse av plassen

«Tre søstre» er helt genialt hvis du har liten plass å dyrke på. Tenk deg selv:

En gresskarplante dekker gjerne minst en kvadratmeter på bakken. Maisplanter blir høye med sterke stengler, og de liker å stå mange sammen. Og bønneplantene trenger noe å klatre på.

Ved å kombinere disse ulike egenskapene, kan du rett og slett dyrke tredimensjonalt/i 3D:

Gresskarplanten dekker bakken og forhindrer fordamping og ugress, maisplantene blir klatrestativer for bønnestenglene.

I tillegg er bønner og andre belgvekster nitrogenfikserende, det vil si at de henter nitrogen fra lufta og lagrer i jorda. Dette blir til verdifull næring til de næringskrevende gresskar- og maisplantene.

I løpet av sommeren klatrer bønnestenglene opp i toppen av maisplantene.

Disse sidene er del av en større reportasje. Se resten i Hageguiden 18, som kom ut i april 2026.

HAGEGUIDEN DEKKER HELE NORGE

EYDEHAVN ARENDALE

Det gamle industristedet er oppkalt etter Sam Eyde, som var med og etablerte Arendal Smelteverk i 1912, og Det Norske Nitridaktieselskaps aluminiumsfabrikk i 1914. Nå er industridriften nedlagt, og det er industri- og arbeidermuseum i en av de gamle arbeiderboligene.

Gina, Karl Fredrik og Teresa Lundberg har familiebedriften Lundbergs Planteskole som sitt livsverk.

GARTNER GLEDE i to generasjoner

tekst BJØRNHILD FJELD foto TORE FJELD

Den da 30 år gamle småbarnsfare Karl Fredrik Lundberg skulle egentlig bli jurist, men tykke lovbøker fristet egentlig ikke så mye, hvis han skulle være ærlig med seg selv.

På en ferietur til Danmark ombestemte han seg plutselig: Hva med å heller bli gartnerlærling?

Dermed tok han med seg hele familien – kona Reidun og fire barn – og begynte på Beder gartnerskole ved Århus.

– Danmark har en mye eldre hagekultur enn Norge. Så det var naturlig å dra dit for å lære faget, sier Karl Fredrik.

Senere har datteren Gina gått i sin fars fotspor på

den samme gartnerskolen. Flere av de ansatte i planteskolen kommer også fra Danmark.

Planteskole = skole for planter

Tilbake i Norge etablerte de familiebedriften Lundbergs Planteskole i 1993, på tomten til et småbruk i Eydehavn.

En planteskole er et sted der planter «går i skole», fra frø og stiklinger til ferdige planter. I «gamle dager» var

Det skal ikke være helt striglet og fritt for ugress, da virker det alt for uoppnåelig for folk, mener «den gamle gartneren», som Karl Fredrik Lundberg presenterer seg som. Nå har døtrene overtatt driften av hagesenteret, men han er fortsatt hjertelig til stede blant plantene og kundene.

det mange slike planteskoler i Norge, der gartnerne gjorde alt fra produksjon til å selge planter til kundene.

Nå er det ikke mange planteskoler igjen, og de fleste av dem produserer busker og trær til anlegg eller for videresalg i hagesentre.

– I dag er vi mer et hagesenter enn en planteskole, vi kjøper inn flere planter enn vi produserer selv. Men vi synes det er fint å holde på planteskolenavnet. For oss handler det om

fagkunnskap, kvalitet og ærlighet. Vi ønsker å være et sted der du får gode råd, ekte gartnerglede og produkter vi kan stå inne for, sier Gina Lundberg, som sammen med søsteren Teresa overtok familiebedriften i 2012.

«Min favorittplante er jo poteten»

Karl Fredrik Lundberg

LUNBERGS PLANTESKOLE

- INSTAGRAM

@lundbergsplanteskole

- FACEBOOK

@lundbergs.no

- NETTSIDE

lundbergs.no

Et besøk hos Lundbergs kan ta hele dagen hvis du er planteinteressert. Her er det nemlig veldig mye spennende å se på.

Til tross for at søstrene gjennom oppveksten fikk se at det å drive planteskole innebar veldig mye jobb og lange arbeidsdager, lot de seg ikke skremme.

I dag er Lundbergs Planteskole et hagesenter som byr på langt langt mer enn bare et sted du kan kjøpe planter: Over hele området er det anlagt flotte bed og fine miljøer der du kan se plantene i «fri dressur», med sitteplasser der du kan sette deg ned og bare nyte.

FORTSETTER PÅ NESTE SIDE

Innimellom prydblantene har Karl Fredrik satt poteter, som han inviterer barn til å komme og plukke på høsten.

Pagodekornellen (*Cornus controversa*, H3) har vokst seg stor og flott, og er nesten verdt besøket hos Lundbergs alene.

De ønsker å tilby noe nytt hvert år, og Karl Fredriks siste «påfunn» er et sandbed.

– Jeg har besøkt mange hager i Danmark, og fått inspirasjon derfra, sier han.

Bedriften har også en egen anleggsavdeling, som Teresa har ansvar for, mens Gina styrer planteskolen.

– Det er mye jobb, men det er verdens beste jobb, mener de.

I likhet med sin kreative far, har de også stadig nye ideer til hvordan de skal utvikle driften videre, og ikke minst bidra i lokalsamfunnet. Hvert år arrangerer de blant annet barnas dag, høstmarked og inviterer artister og andre til å opptre inne på planteskolens område.

Teresa driver også og tar utdanning innen grønn helse, og håper å jobbe mer med dette i fremtiden.

– Jeg mener at det med å ha planter og blomster helt innpå seg, er veldig viktig for helsa, sier hun.

Den gamles råd

«Den gamle» Karl Fredrik synes det er hyggelig å se at hageinteressen har økt, og at folk er blitt interessert i å bruke mer tid på hagene sine.

– Det skjedde noen under koronaen. Folk lærte seg at det gikk an å kose seg hjemme, sier han.

Karl Fredriks beste råd til folk som skal anlegge hage, er å lage opphøyde bed, gjerne med stein.

– Et opphøyd bed gir ti ganger bedre vekst enn et bed på bakkeplan. Og så må du ha god, torvfri jord, og gjødsle som f..., gjerne en gang i uken, tipser han.

Denne siden er del av en større reportasje fra Lundbergs Planteskole. Se resten i Hageguiden 17, som kom ut i mars 2026.

@eirikinthegarden

Gartner Eirik Pedersen bor i et hvitt trehus fra 1910 i Langesund, der han på kort tid har bygget opp en Cottage Garden-inspirert hage med massevis av snittblomster.

Instagram

@stauderiket

Wenche Schjoll drev tidligere nettbutikken Stauderiket. Nå deler hun sine gode tips i sosiale medier og bloggen Schjoll.no.

Instagram

SYLTEDE RØDBETER

Lurer du på hva du skal bruke alle rødbetene til? Hjemmelagde, syltede rødbeter smaker hundre ganger bedre enn de du kjøper.

tekst BJØRNHILD FJELD foto SHUTTERSTOCK, FRUKT.NO og BJØRNHILD FJELD

Rødbeter er en super grønnsak, eller skal vi si «rødsak», å dyrke i egen hage. De trenger ikke forkultivering, vokser fort og er ikke utsatt for skadedyr eller sykdom.

I tillegg kan rødbeter lagres i månedsvis hvis du legger dem i en kasse med torvmose, hvis du foretrekker å bruke dem ferske.

Jeg vil likevel anbefale å lage noen glass med syltede rødbeter.

De kan du legge på brød med leverpostei, eller lage nydelig, rosa rødbetesalat av.

Oppskriften under er hentet fra Gladkokken.no

Hvis du går i skogen og henter litt torvmose, kan du lagre rødbetene i mange måneder.

DU TRENGER:

- 1 kg rødbeter
- 4 dl vann
- 4 dl 7% eddik
- 5 dl sukker
- 1 ss hel pepper
- 5 nellik
- 2 stjerneanis

SLIK GJØR DU:

1. Vask og børst rødbetene
2. Kok med skall i 30-45 minutter
3. Lag lake av 4 dl vann, 4 dl 7% eddik, 5 dl sukker, 1 ss hel pepper, 5 nellik, 2 stjerneanis
4. Skrell rødbetene under vann (bruk fingrene)
5. Skjær i skiver og legg på rene glass sammen med litt karve
6. Hell over laken, sett på lokk.

Vent 2 uker før du smaker. Syltede rødbeter holder seg i kjøleskapet i flere måneder.

ROSA RØDBETESALAT

Rødbetesalat er et godt tilbehør til både middag, frokost og lunsj. Salaten smaker dessuten godt til rull, sylte og tunge, og ikke minst i lefseruller! Perfekt på julebordet.

DU TRENGER:

- 1 glass syltede rødbeter
- 2 grønne epler
- 1 sjalottløk
- 3 ss majones
- 3 ss kremfløte
- 1 ts karve
- 0,5 ts salt
- 1 ts sukker

SLIK GJØR DU:

1. Hell av rødbetelaken. Kutt rødbeter, epler og løk i små terninger og ha det i en bolle.

2. Bland majones og fløte, og vend dette inn i rødbeteblandingen. Ha i karve og smak til med salt og sukker.

Oppskriften er hentet fra Matprat.no

RØDBETESUPPE

Rødbete setter masse god smak, og passer derfor kjempegodt i supper. Denne varianten er mettende nok til å være et mid-dagsalternativ, og er enkel om du skal lage mat til mange.

DU TRENGER:

- 250 g rødbeter
- 3 poteter
- 1 løk
- 0,8 l hønsebuljong (utblandet) (eller hønsekraft)
- 2 dl melk
- 1 ts rødvinseeddik
- 4 ss lettrømme
- salt og pepper
- 4 ss finklippet frisk gressløk

SLIK GJØR DU:

1. Skrell rødbeten, bruk gjerne plasthansker
2. Skrell potetene og rens løken
3. Del grønnsakene i grove biter og kok dem så vidt møre i kraft og melk - ca. 5 minutter
4. Mos med stavmikser, kjøkkenmaskin eller en blender
5. Kok suppen opp igjen, og smak til med ørlite rødvinseeddik hvis du ønsker litt syrligere smak
6. Server suppen, gjerne med en liten skje med lettrømme og et dryss med finklippet gressløk

Oppskriften er hentet fra Matprat.no

HAGEGUIDEN
DEKKER
HELE
NORGE

EVJE

Kommunen Evje og Hornes ligger i Setesdal, og tettstedet Evje er kommunesenter og handels- og skolesenter for regionen. Området er rikt på kulturminner, blant annet Flåt nikkelgruve og den smalsporede Setesdalsbanen. Klimasonen er H4.

I de store fiskedammene trives koikarpene, mellom vannliljer og stormarikåpe.

Et lite stykke JAPAN ● i Setesdal

**Alle store byer har en japansk hage. Så hvorfor ikke på Evje?
Odden Hage er en perle av en besøkshage – 8000 velstelte
kvadratmeter med rhododendron, roser og flotte miljøer.**

tekst BJØRNHILD FJELD foto TORE FJELD

Litt anonymt plassert ved siden av en campingplass, ligger besøkshagen Odden Hage. Og hvem skulle tro at vi skulle finne en så flott hage, i ly av furutrekronene her i Setesdal?

Gudrun Skomdal Salvesen og ektemannen Jørn driver campingplassen i Evje, og fikk på begynnelsen av 2000-tallet ideen om å utvikle en besøkshage i tilknytning til denne.

– Jeg har alltid vært interessert i hage, og vi drev også hagesenter i mange år. Vi har reist mye i Danmark, og jeg har fått mye inspirasjon av alle de flotte hagene de har der. Vi hadde lyst til å lage en hage som kunne være til glede både for campingplassgjestene og for andre, forteller Gudrun.

De kontaktet hagedesigneren Anneli Rose Bengtson, som sammen med gartner Karl Fredrik Lundberg fra Eydehavn utviklet ideen om å lage en japansk-inspirert hage. Dette ville passe bra under de høye furutrærne, med naturlig surt jordsmonn som ville passe til rhododendron og japansk lønn.

– Furu er kommuneblomsten til Evje og Hornnes, og er en viktig del av hagen.

Trærne gir lune skygger, god beskyttelse og godt miljø for planter og dyr, sier Gudrun.

Jobben med å anlegge hagen startet i 2007, og hagen åpnet for publikum i 2009.

ODDEN HAGE

- INSTAGRAM @oddenhage
- FACEBOOK @oddenhage
- NETTSIDE oddencamping.no

Disse sidene er del av en større reportasje fra Odden hage i Evje. Se resten i Hageguiden 17, som kom ut i mars 2026.

Odden Hage byr på et spennende parkmiljø med både lys og skygge, grønne og blomstrende planter.

Vi er ekteparet Bjørnhild og Tore Fjeld, erfarne hagejournalister, forfattere og naturligvis hageentusiaster.

I 2021 startet vi **hagebladet Hageguiden**, som er Norges nyttigste hageblad og passer for hagefolk over HELE Norge. Det nye hagebladet har fått en veldig god mottakelse, og vi har nå snart 5000 begeistrede abonnenter.

I det siste har vi merket at interessen for kjøkkenhage og dyrking av spiselige vekster er blitt stadig større. Men ikke alle har så mye kunnskap, og har heller ikke vokst opp med foreldre som har dyrket i egen hage. Og svarene du får i sosial medier, er ikke alltid til nytte.

Derfor ønsket vi å lage en egen bok som forklarer hvordan du kan lykkes med å dyrke de vanligste grønnsakene og andre spiselige vekster du kan dyrke i Norge.

Og det er en overraskende stor «meny»!

Vi har også tatt med noen litt uvanlige vekster, for de som vil prøve noe mer utfordrende.

Kjøkkenhageguiden er ikke ment som en bok du skal lese fra perm til perm, men som et oppslagsverk du kan bruke hver gang du lur på noe.

For uansett om du har mye eller lite erfaring: Det er umulig å huske alt i hodet: Når skal frøene sås, hvor ofte må jeg gjødsle, og hvordan var det egentlig med den beskjæringen?

Tusen takk for at du har vist interesse for våre produkter! Det gir pågangsmot til å legge ut på nye reportasje-reiser over hele Norge.

HAGEGUIDEN.NO/NETTBUTIKKEN

“For en genial bok. Perfekt som oppslagsverk! Alt fra såing til lagring. Denne blir gull videre fremover for utvikling av hagen!”

Mona Hansen, Sortland